

pontokon, nevezetesen a dévai várhegy andesitjében és a Tokaj Hegyalja közeteiben is előfordulnak. Egy másik nem kevésbé érdekes gnájsz-változat, mely szintén a dévai várhegy andesitjében találtott, a *korundus gnájsz*: a kis-sebesi daczitban pedig *andalusit-gnájsz*-nak egy darabja fordult

elő. E gnájszok legtöbbjében mint szintén ritkábbnak mondható elegyrész, a *pleonaszt* is konstataáltott; a Pusztafalu (Tokaj-Hegyalja) melletti Kis-Milicz hipersthén-andesitjében pedig olyan *biotit-gnájsz* fordult elő, melynek alkotásában a rendes elegyrészekon kívül sok *pleonaszt* is résztvesz.

TÁRSULATI ÜGYEK.

Választmányi ülés 1888. május 16-ikán. Az e. titkár előterjeszti az I. évharmadi pénztárvizsgáló bizottság jelentését, melyből kiderül, hogy a bizottság május 14-ikén megvizsgálván a pénztárt, úgy találta, hogy a pénztári könyvek szabályszerűen vezetettek, a kiadások okiratai az elnök és titkár aláírásával utalványozva vannak, a készpénz, takarékpénztári betétel és értékpapír a könyvek szerint kimutatott mennyiségben hiány nélkül megvan, és hogy a pénztári kezelésben teljes rend uralkodik. — A választmány a bizottsági jelentést örvendetes tudomásul veszi, a bizottsági tagoknak köszönetét fejezi ki.

A titkár felolvassa a földmívelés-, ipar- és kereskedelemügyi magy. kir. miniszterium leiratát, melyben értesíti a Társulatot, hogy a mezőrendtartásra vonatkozó előadói javaslatról a káros állatokat illetőleg között észrevételeit a törvényjavaslat elkészítése alkalmával lehetőleg figyelembe fogja venni és érettök köszönetét fejezi ki. — Örvendetes tudomásul szolgál.

Az első titkár előterjeszti, hogy a Társulat részéről munkák írásával megbizottak közül Dr. Pethő Gyula benyújtotta munkájának kéziratát. — Tudomásul szolgál.

A titkár előterjeszti, hogy gróf W e n c k h e i m F r i g y e s Ó-Kigyóson az örökítő tagok sorába lép. — Örvendetes tudomásul van.

A Könyvkiadó vállalat aláíróinak száma 1361; a Pótfüzetek aláíróinak száma pedig 3149.

A jegyző felolvassa a mult választmányi ülés óta a könyvtárba beérkezett ajándékokat. Szerzőktől a következő ajándékok érkeztek: Fröhlich Izornak a folyóiratokban megjelent értekezéseiből 32 füzet és »Allgemeine Theorie des Electrodynamometers« című műve: Richter Aladártól »Közlemények Gömörmegeye gombáiról«; Pachinger Alajostól »Negyedik közlemény békáink parazitáihoz« s »Újabb adatok a Trematódák boncz- és élettanához«; Alexander Lajostól »A massage az állatgyógyászatban«; Reiner Zsigmondtól »Néhány sor Erdély kulturtörténetéhez«; Bauer Frigyesztől »A binár alge-

brai alakok invariánsai«; Téglás Gabortól »Rézkori tárgyak az erdélyi medencze területéről«, Ujabb kő- és bronzkori-leletek az erdélyi medencze területéről« és »Neue Inschriften aus Dacien«; Hőgyes Endrétől »Le virus rabique des chiens des rues dans ses passages de lapin a lapin«. Aján-dékoztak továbbá: Chyzer Kornél 8. értekezést több szerzőtől; Dietz Sándor Tizzoni Guidonak »Epitelioma a globi jalini o Cilindroma di natura epiteliale della vulva« és S. Schulzer von Müggenburg-nak »Naturforschung und Atheismus« című értekezését és Lampel Róbert (Wodianer F. és fiai) Hankó Vilmosnak »Házi kincstárát«. — Köszönettel vétetnek.

A titkár elszomorodva jelenti, hogy a mult választmányi ülés óta két tag haláláról értesült. Elhunyt Schreder Rezső bányatanácsos és tanár Selmezbányán és Szakács István tanár, Kecskeméten. — Szomorú tudomásul szolgál.

Kilépésöket bejelentették 6-an. — Tudomásul van.

A jegyző felolvassa az új tagokul ajánlottakat: Barcsi József, tanár Mezőtúr, (ajánló Bodolay L.); Bogdán Géza, magy. kir. erdészjelölt Mihálytelek. (Bodor J.); Fehér Zoltán, gazdatiszt Ürmény, (Lengyel I.); Frankó Andor, gyógyszerész Soborsin, (Szepessy S.); Ivánka Zoltán, ev. ref. kántor H. Hadház, (Farkas S.); Kormos Izidor, János, gazdasági tanint. gondnok Kolosmonostor, (Vörös S.); Gróf Kún Kocsárd, Algyógy, (Hirsch J.); Literáty Elek, gyógyszerész Szatmár, (Braneczky K.); Dr. Magyar Ambrus, kir. közjegyző Nagy-Kőrös, (Szurmó A.); Dr. Pataky Nándor, járásorvos Valemáren, (Szepessy S.); Pruzsinszky Pál, tanár Tata, (Székely R.); Sóbányi Gyula, tanító Rozávlya, (Belitzky G.); Steigauf Lajos, irt. r. gazda Eger, (Mura J. F.); Terebessy Sámuel, tanító Barczánfalva, (Belitzky G.); Toncs Gusztáv, tanár Szabadka. (Prokes I.); Tümbök István, orvoshallgató Budapest, (Csopey L.); a kik (az örökítő taggal együtt) mind a 17-en megválasztottak; velök a tagok létszáma 5323-ra emelkedett, kik között 155 alapító és 93 hölgy tag van.

Szakülés 1888. május 16-ikán. Lenhossék Mihály négy rövid közlést terjesztett elő:

1. »A kéz egy új szalagja.« A kéztő harántszalagjával (ligamentum carpi transversum dorsale) sok esetben egy másik szalag van összefüggésben, mely egyes határozottabb esetekben elég önálló és határolt arra, hogy külön szalagnak tartassék és a *kézközép hát-felüli harántszalagjának* (ligamentum metacarpalium transversum) nevezessék el. A két szalag találkozásából a kéz hátán olyanféle kettős szárú szalag áll elő, mint a lábhátán az, melyet keresztaszalagnak (ligamentum cruciatum) neveznek.

2. »Rendellenes eredésű alsó gégeideg.« Ezt a rendelleneséget Barakonyi Sándor, az I. bonczani intézet gyakorlóka, egy idősb ember tetemén találta. Ezen rendellenesség annyiban fontos, hogy némi tekintetben fényt vet az alsó gégeideg rostjainak eredetére.

3. »Technikai közlés« czímen előadja, hogy a tájbonczani kutatásnak legfontosabb segédeszköze az is, hogy a keményre fagyasztott tetemet fűrésszel szeletekre vágják s a belső szerveknek egymáshoz való viszonyát ezen tanulmányozzák. Az ilyen szeleteket alkoholban szokták eltartani, azonban benne elvesztik élénk színüket.

Ezen a bajon az I. bonczani intézetben úgy segítének, hogy a borszeszben megkeményedett szeletet újra befestik, és a borszeszbe tevés előtt a kollódiumnak rendkívül hig tejes oldatával bevonják, mely a színeket teljesen rögzíti.

4. »A Clarke-féle külső kötélmag.« Véleménye szerint a substantia gelatinosában egyáltalában nincsenek ideges alkatrészek, mert az egyedül a támasztó szövet felhalmozódásában áll.

Wartha Vincze »A csáczai porról« tartott előadást. (Lásd e füzet 222-ik lapján.)

Leungyel Béla »egy kísérlet eredménye folyós szénsavval« czímen tartott előadást. A kísérletnek azt kell vala bizonyítani, hogy ha a szénsav kritikus hőmérsékletre hevül, akkor a folyadék és gőznek keveréke kisebb fajsúlyú mint maga a folyadék, de nagyobb fajsúlyú mint a gáz. A kísérletre szánt üvegcsőben üvegből készült kis areométer volt, a melynek átlagos fajsúlya a folyadék és gőz keverékének fajsúlyánál kisebb lévén, ebben a keverékben fel kellett szállania; mihelyest a hőmérséklet a kritikus pontot elérte. A kísérlet véghezvitelkor azonban az üvegcső szétrobbant s így előadó csupán a kísérlet tervezésében és előkészítésében tett tapasztalatait ismertette.

LEVÉLSZEKRÉNY.

FELELETEK.

(41.) Mivel Holdunk kicsiny égi test és nagyon közel van Földünkhöz, azért a napfogyatkozáskor a fődést ugyanazon abszolút időpillanatban azok az észlelők, kik Földünk különböző helyein vannak, különböző irányban látják, és könnyen megtörténik, hogy a Nap korongja vagy annak csak egy része az egyik észlelőnek Holdunktól elfődve látszik, holott a fődést egy másik helyen levő észlelő nem látja; előtte a Nap egész fényében ragyog, vagy talán más időpillanatban történik a fődés.

Mivel továbbá Holdunk okozta csillagfödéseknél a csillag be- és kilépésének idejét a napfogyatkozások kiszámítására szolgáló alapegyenletekkel számítjuk ki, azon egyszerűsítéssel, hogy a beburkoló körkúp lap helyébe lép a csillag igen nagy távolságánál fogva a beburkoló körhenger lap, ennél fogva a csillagfödések és a napfogyatkozások hasonló természetű égi tűnémenyek.

A magy. tud. akadémiai Almanach csillagászati naptárában följegyzett csillagfödések egytállás-idejükkel csak azt jelentik, hogy azok Földünk bizonyos helyein bekövetkeznek.

DR. KONDOR GUSZTÁV.

(48.) Folyós szénsav iskolai s ipari célokra Budapesten Calderoni és Társánál (IV. kishid-utca 8) kapható, még pedig 2, 5 és 10 kilogrammot tartalmazó igen erős kovácsolt-vas palaczkokban; egy kilogramm folyós szénsav ára ez idő szerint 1 frt 40 kr. A palaczkot a Calderoni cég egy hónapi időre díjmentesen adja kölcsön; ezen túl hetenként és palaczkonként 35 krajczár használati díjt számít. A palaczkot meg is lehet venni, de igen drága; s mint-hogy egy hónapig ugys díjmentesen használható, megszerzése fölösleges.

A palaczkok hivatalosan 200—250 légnyomásra vannak kipróbálva, s ha felteszszük, hogy ha a hőmérséklet, a melynek a palaczk ki van téve 20 C°, a feszítő erő 58.5 légnyomást tesz, óvatos használat mellett minden veszély ki van zárva.

A folyós szénsavval mutatható kísérletek közül néhányat Klupathy Jenő a »Pótfüzetek« 1888. januáriusi füzetében irt le. A kísérletek terjedelmesebb sorozatát Dr. Schwalbe közölte a »Zeitschrift zur Förderung des physikalischen Unterrichts« című folyóirat 1886. februáriusi füzetében. SOMOGYI RUDOLF.

Creative Commons License Deed

Nevezd meg! - Így add tovább! 3.0 Unported (CC BY-SA 3.0)

Ez a [Legal Code \(Jogi változat, vagyis a teljes licenc\)](#) szövegének közérthető nyelven megfogalmazott kivonata.

[Figyelmeztetés](#)

A következőket teheted a művel:

szabadon másolhatod, terjesztheted, bemutathatod és előadhatod a művet

származékos műveket (feldolgozásokat) hozhatsz létre

kereskedelmi célra is felhasználhatod a művet

Az alábbi feltételekkel:

Nevezd meg! — A szerző vagy a jogosult által meghatározott módon fel kell tüntetned a műhöz kapcsolódó információkat (pl. a szerző nevét vagy álnévét, a Mű címét).

Így add tovább! — Ha megváltoztatod, átalakítod, feldolgozod ezt a művet, az így létrejött alkotást csak a jelenlegivel megegyező licenc alatt terjesztheted.

Az alábbiak figyelembevételével:

Engedély — A szerzői jogok tulajdonosának engedélyével bármelyik fenti feltételtől [eltérhetsz](#).

Közkinccs — Where the work or any of its elements is in the [public domain](#) under applicable law, that status is in no way affected by the license.

Más jogok — A következő jogokat a licenc semmiben nem befolyásolja:

- Your fair dealing or [fair use](#) rights, or other applicable copyright exceptions and limitations;
- A szerző [személyhez fűződő](#) jogai
- Más személyeknek a művet vagy a mű használatát érintő jogai, mint például a [személyiségi jogok](#) vagy az adatvédelmi jogok.

- **Jelzés** — Bármilyen felhasználás vagy terjesztés esetén egyértelműen jelezned kell mások felé ezen mű licencfeltételeit.